

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: EU-kommissionens meddelande – Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten

I detta meddelande lägger kommissionen fram en plan för genomförande av ett antal förslag som företrädesvis ska befordra vad som omtalas som ”portabilitet” för uppkopplade innehållstjänster på nätet men som också avses innebära en högre grad av harmonisering av EU:s nuvarande upphovsrättsliga bestämmelser på en rad områden, i synnerhet vad gäller aspekter som rör upphovsrättens territorialitet och en anpassning till tekniska realiteter.

Juridiska fakultetsnämnden vill understryka att den ställer sig bakom EU-kommissionens *syfte* med det aktuella meddelandet, främst för att lösa portabilitetsproblematiken. Det är principiellt rimligt att den individ som köpt eller abonnerar på en innehållstjänst på internet ska kunna ta med sig tjänsten över gränserna inom EU och använda den på samma sätt som i hemlandet. Fakultetsnämnden vill dock nyansera sitt stöd med följande preciseringar och reservationer.

Kommissionen borde ytterligare utreda om den föreslagna lösningen för att uppnå portabilitet är den mest ändamålsenliga, alltså genom harmonisering i medlemsstaterna av en direkt tillämplig tvingande förordning med innebörd att all distribution ska anses ske i ursprungslandet. En sådan norm skulle få ett enormt tillämpningsområde och sannolikt bli onödigt långtgående, särskilt om den skulle införas som en direktverkande förordning. Dessutom är den vaga bestämning och avgränsning som följer av uttrycket ”tillfälligt närvarande” beträffande en användare som vill använda sitt nationella abonnemang i en annan medlemsstat inte nöjaktig. Härtill kommer att den föreslagna, eller i vart fall antydda, konstruktionen är principiellt betänklig eftersom den i praktiken skulle innebära en inskränkning i den upphovsrättsliga ensamrättens kärnområde. Det är osannolikt att en sådan skulle kunna införas på antytt vis utan en direkt konflikt med Bernkonventionens normer och, härvidlag, även med Infosocdirektivets bestämmelser. Slutligen får fakultetsnämnden som något betänkligt framhålla att förslaget innebär ett (åtminstone i meddelandet) illa avgränsat eller löst angivet genombrott av den territorialitetsprincip som gäller för upphovsrätten och all annan immaterialrätt inom EU.

Juridiska fakultetsnämnden

Vidare vill fakultetsnämnden framhålla att de i meddelandet antydda portabilitetsnormerna kanske allra främst har bäring på den audiovisuella sektorn, såsom film- och tv-marknaderna i Europa, vilka i allt väsentligt är nationella. Detta är inte enbart ett resultat av en licensierings- eller avtalsstruktur, utan följer av gammalt den kulturella och språkliga mångfald och nationella egenart som präglar Europa. Å andra sidan har de nationella överförings-, distributions- och abonnemangsmarknaderna på de audiovisuella områdena väl förmått att hantera access till medieutbudet, men kan säkerligen utvecklas till att ännu bättre hantera de transnationella förmedlingsformerna. I vart fall måste ifrågasättas införande av inskränkningar i upphovsrättslig ensamrätt, eller territorialitetsprincipens uppluckring, för att uppnå vad marknadsaktörerna själva säkerligen kan åstadkomma för att uppnå eftersträvd portabilitet. En *rekommendation* från EU som befordrar portabilitet på frivillig väg genom avtal och moderna tekniska lösningar skulle vara ett alternativ. Detta ligger i linje med utvecklandet bl.a. av sådana ”licensknutpunkter”, plattformar på nätet och aggregationstjänster som också omtalas i meddelandet.

Definition av rättigheter

Det framhålls i meddelandet, helt berättigat, att särskilt upphovsrättigheterna vad gäller kommunikation till allmänheten och tillhandahållandet av sådan kommunikation måste vara väl definierade, eftersom sådana rättigheter styr användningen av upphovsrättsligt skyddat innehåll i digitala sändningar. En definition avgör således vad som är en handling på internet för vilken upphovsmän och de kreativa branscherna kan hävda rättigheter och begära ersättningar. Härtill framhålles i meddelandet att det finns en omfattande gråzon på området och att det råder osäkerhet om hur ifrågavarande begrepp framträder i EU-lagstiftningen.

Fakultetsnämnden menar att meddelandet härvidlag berör något synnerligen betydelsefullt för en sund och riktig utveckling av den inre marknaden på området. Osäkerhet på marknaden om vilka de upphovsrättsligt relevanta förfogandena är måste undanröjas. I särskild mån gäller detta uppkopplade handlingar i fråga om vilka betydligt större klarhet måste tillskapas för en riktig och korrekt tillämpning av rättigheter på marknadsplatser som förekommer på nätet, något som också skulle leda till mer säkerhet för vanliga internetanvändare när de tillämpar uppkopplade tekniker. I meddelandet nämns särskilt sådana omfattande utnyttjanden som nyhetsaggregatorer numera åstadkommer i en upphovsrättslig gråzon och som för närvarande medför ökad fragmentisering och betydande rättsförluster för rättsinnehavare. EU-domstolens domar i C-466/12, *Retriever/Svensson*, och C-348/13, *BestWater*, är exempel på sådan tillämpning av vissa upphovsrättsliga förfogandeformer som nu kräver EU-lagstiftarens normering i klagrande syfte av vad som utgör kommunikation till allmänheten.

Kort sagt bör kommissionen undersöka hur man ska definiera rättigheterna vad gäller ”kommunikation till allmänheten” och ”tillhandahållande”.